

**MILJØGODKENDELSE
af svineproduktion
på
Nørremarkvej 21
8832 Skals
efter § 12
i Lov om miljøgodkendelse
m.v. af husdyrbrug**

VIBORG
KOMMUNE

<u>1. ANSØGNING, UDTALELSER, GODKENDELSE .....</u>	<u>3</u>
1.1 ANSØGNING.....	3
1.2. OFFENTLIGHEDENS INDDRAGELSE, UDTALELSER M.V.	3
1.3. GODKENDELSE	4
<u>2. VILKÅR, MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING FOR GODKENDELSEN .....</u>	<u>5</u>
2.1. BELIGGENHED, HERUNDER KULTURMILJØ OG LANDSKAB	5
2.2. DRIFTSBYGNINGER.....	7
2.3. ANIMALSK PRODUKTION	9
2.4. GØDNINGSPRODUKTION	10
2.5 LYS	11
2.6 LUFT/LUGT.....	12
2.7. STØJ.....	14
2.8. AFFALD/RÅVARER/FODER	16
2.9. SPILDEVAND M.V.	18
2.10 DRIFTSKONTROL/EGENKONTROL	19
2.11 RESSOURCENEDBRINGELSE, RENERE TEKNOLOGI OG BAT	20
2.12 NATURBESKYTTELSE OG AMMONIAK.....	23
2.13 NITRATUDVASKNING	24
2.14. FOSFOR.....	26
2.15. ØVRIGE FORHOLD.....	27
<u>3. KONKLUSION .....</u>	<u>29</u>
<u>4. GYLDIGHED, KLAGEVEJLEDNING OG UNDERRETNING .....</u>	<u>29</u>
4.1 GYLDIGHED	29
4.2 KLAGEVEJLEDNING OG SØGSMÅL	29
4.3 UNDERRETNING	30

BILAG

BILAG 1	BYGNINGSOVERSIGT/SITUATIONSPLAN
BILAG 2	BELIGGENHED
BILAG 3	UDBRINGNINGSAREALER
BILAG 4	NATURAREALER
BILAG 5	NITRATKLASSER
BILAG 6	DRIKKEVANDSINTERESSER
BILAG 7	BEREDSSKABSPLAN

1. Ansøgning, udtalelser, godkendelse

1.1 Ansøgning

Ansøgningen omfatter en udvidelse af dyreholdet på ejendommen Nørreemarkgård, Nørreemarkvej 21, 8832 Skals. Ansøger er Carsten Jensen, Risgårdvej 1, 8832 Skals. Der ansøges efter § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ansøgningen er modtaget den 7. november, 2007 via det elektroniske ansøgningssystem knyttet til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ansøgningen bygger på oplysningskrav ved ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter,

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (lov nr. 1572, dec. 2006)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (bekendtgørelse nr. 1696, dec. 2006)

Produktion

Dyreholdet ønskes udvidet fra 86,9 dyreenheder til 499,8 dyreenheder i søer og polte. Den kommende produktion bliver på 2.075 årssøer og 1.200 polte årligt.

Udvidelsen foregår dels i eksisterende bygninger samt ved etablering af et nyt soanlæg indeholdende farestald, løbe/kontrolstald, drægtighedsstald samt opsamlingsstald til pattegrise.

Miljøteknologi.

Der planlægges etableret gyllekøling i de nye stalde for at mindske ammoniakfordampningen fra staldene. Derudover etableres der forsøringsanlæg, som reducerer ammoniakfordampningen fra gyllen med ca. 70 pct. Tillige etableres gylleseparation. Ovenstående tiltag sikrer, at merdeposition af ammoniak ikke medfører en væsentlig påvirkning af Natura 2000 områder og naturtyper øst for staldanlægget. Desuden medfører den nævnte teknologi, at næringsstoffer fra gødningen udnyttes optimalt, således at man kan overholde de krav, der er gældende for udbringningsarealer beliggende inden for områder med særlige krav til nitratudvaskning.

Udbringningsarealer.

Udbringningsarealerne udgøres af egne arealer og forpagtede arealer. Der anvendes ikke gylleaftaler til den pågældende produktion.

Bedriften råder således over samtlige udspretningsarealer. Samlet er bedriftens ejede og forpagtede arealer på i alt 326 ha svarende til et fremtidigt dyretryk på 1,25 DE pr ha.

Der anvendes et S4 sædskifte, hvilket er et referencesædskifte.

Dyreenheder

Det nuværende og ansøgte husdyrhold fremgår af Tabel 1.

Dyregruppe	Nuværende besætning	Ansøgt besætning
	DE	DE
Søer	0	2.075
Polte	0	1.200
Slagtesvin	3.150	-
Kødkvæg	12	-
Opdræt	8	-
Tyrekalve	36	-
I alt, DE	86,9	499,8

Tabel 1. Oversigt over nuværende og fremtidigt dyrehold

1.2. Offentlighedens inddragelse, udtalelser m.v.

Ansøgning om miljøgodkendelse af svineproduktionen på Nørreemarkgård har været offentligt annonceret fra 19. december 2007 til 16. januar 2008. Udkast til miljøgodkendelse har været fremsendt til naboer til projektet og til interesseorganisationer. En nabo har fremsat opklarende spørgsmål til projektet. Det er på den baggrund blevet tydeliggjort i den foreliggende godkendelse, at en eksisterende gyllebeholder på ejendommen bliver sløjfet. Det Økologiske Råd har bemærket, at Rådet ikke vil udelukke, at Rådet påklager miljøgodkendelsen, idet det fremgår af udkastet, at der ikke ses grundlag for at skærpe kravene i forhold til lovens 15 % ammoniakreduktion, og at gylleforsuringen kan anvendes til en senere produktionsudvidelse. Rådet mener ikke, at der er lovhjælp til at give tilsagn om en produktionsudvidelse på baggrund af gylleforsuringen og mener, at der er grundlag for at skærpe lovens 15 % ammoniakreduktion i sagen. Til Rådets bemærkninger kan Kommune oplyse, at det ikke har været tanken at give tilsagn i forhold til en evt. senere produktionsudvidelse. Der skal i givet fald tages konkret stilling til en ny ansøgning. For ikke skabe misforståelser omkring dette, er den pågældende sætning om fremtidige produktionsudvidelser slettet i den foreliggende godkendelse.

1.3. Godkendelse

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Viborg Kommune hermed miljøgodkendelse til den ansøgte husdyrproduktion på ejendommen Nørremarkgård, Nørremarkvej 21, 8832 Skals, matr.nr. 3h Ø.Låstrup By, Låstrup m.fl.

Ejendomsnummer: 7910213434. CVR-nummer 21495875

Godkendelsen meddeles i medfør af § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (lov nr. 1572 af 20. december 2006).

De hovedhensyn, der har været bestemmende for afgørelsen er,

- at begrænse forurening af natur, jord, overfladevand og grundvand, herunder begrænse udledningen af næringsstoffer som kvælstof og fosfor)
- at begrænse støj- og lugtgener for naboer og omgivelser i øvrigt
- at sikre en korrekt affaldshåndtering
- at sikre de landskabelige værdier
- at sikre, at driften af husdyrbruget sker ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknologi (BAT))

Der er ikke med denne godkendelse taget stilling til eventuelle nødvendige tilladelser efter anden lovgivning som eks. byggeloven, naturbeskyttelsesloven eller arbejdsmiljøloven.

Godkendelsen indeholder en dispensation for afstand til naboskel for to gylletanke.

Bedriften skal uanset de i denne godkendelse stillede vilkår, samtidig efterleve bestemmelser beskrevet i de til enhver tid gældende bekendtgørelser, regulativer m.m.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse.

2. Vilkår, miljøteknisk beskrivelse og vurdering for godkendelsen

2.1. Beliggenhed, herunder kulturmiljø og landskab

Vilkår om beliggenhed, kulturmiljø og landskab

1. Der skal vedligeholdes beplantning langs byggeriet mod naboskel mod vest

Miljøteknisk beskrivelse

Ejendommen ligger i et område, der i Regionplanen for Viborg Amt er udpeget som primært jordbrugsområde. Der er stor afstand til områder, der i Regionplanen for Viborg Amt er udpeget som Særlige beskyttelsesområder. Nærmeste Særlige beskyttelsesområde er således beliggende ca. 660 m mod øst i tilknytning til Simested å-dal.

Der er ca. 1680 meter fra ejendommen til Simested Å, hvis lave engarealer m.v. også er udpeget som Natura 2000 område. Nærmeste naturområder, som er klassificeret som naturtyper, er overdrevsarealer på skrænter ned mod Simested å ca. 900 m øst for anlægget. Dette medfører at staldanlægget er beliggende i bufferzone II.

Ejendommen er ikke beliggende indenfor fredede områder. Det berører heller ikke jord- og stendiger eller fredede fortidsminder. Nærmeste fredede område ligger i Simested ådal.

Generelle afstandskrav:

Staldbyggeriet overholder de generelle afstandskrav nævnt i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 8, medens gyllebeholderne ønskes opført 5 m fra skel. Afstandskravet til naboskel er 30 m.

De overholdte afstandskrav er følgende:

Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25 m
Almene vandforsyningsanlæg	50 m
Vandløb (herunder dræn) og søer	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m
Levnedsvirksomhed	25 m
Beboelse på samme ejendom	15 m
Nabobeboelse	50 m

En del af ejendommens udbringningsarealer ligger inden for et nitratfølsomt indvindingsområde ved Ulbjerg.

Udvidelsen af soanlægget sker i tilknytning til eksisterende anlæg. Der opføres 3 nye bygninger nord for de eksisterende bygninger. De 3 bygninger har en længde hver på ca. 130 meter. Alle bygninger placeres nord/syd.

Der er 3 naboer omkring ejendommen Nørremarkgård. Vest for ejendommen er nærmeste nabo en ejendom med landbrugspligt. Der er fra nuværende slagtesvinestald godt 200 meter til denne nabo. Denne afstand øges til ca. 250 meter, målt fra lugtcentrum.

Sydøst for ejendommen er nærmeste nabo en ejendom uden landbrugspligt. Afstanden til denne enkeltbolig i landzone er 160 meter. Afstanden fra denne bolig til de nye bygninger med søer bliver større - varierende fra 185 til 250 meter for henholdsvis de renoverede og de nye stalde.

Nærmeste samlede bebyggelse er landsbyen Låstrup i en afstand på 1.560 meter.

Nærmeste byzone er Skals. Der er ca. 3,5 km fra Nørremarkvej 21 til Skals.

Lugtgenegrænserne er overholdt i forbindelse med udvidelsen af staldanlægget.

Til kørsel til ejendommen benyttes den eksisterende indkørsel, dog etableres der interne transportveje rundt det nye anlæg.

Områdetype	Afstand
Byzone eller sommerhusområde	3.5 km
Samlet bebyggelse	1.560 meter
Enkeltbolig	185 meter
Nabo med landbrugspligt	210 meter

Tabel 2. Områdetyper og afstande

Transportaktivitet	Antal transporter pr. år, nudrift	Antal transporter pr. år, ansøgt drift
Foderlevering	38	134
Salg, smågrise	-	52
Salg, slagteri, søer	-	52
Salg, slagteri, kvæg	26	-
Dybstrøelse	25	-
Gylleudbringning	70	420
Fiberfraktion		39
Døde dyr	104	104
Brandstof	4	4
I alt	267	805

Tabel 3. Oversigt over skønnede antal transporter til og fra ejendommen

Miljøteknisk vurdering

Det vurderes at staldanlægget ikke påvirker naboer væsentligt, idet staldanlægget overholder lugtgenæfstandene og de generelle afstandskrav til naboer, samlet bebyggelse og byzone..

Derudover vurderes, at staldanlægget ikke vil påvirke landskabet væsentligt. I denne vurdering indgår, at det er beliggende udenfor Særlige beskyttelsesområder og fredede områder.

Bygningernes placering

Vedrørende placering af staldanlæg med de 3 større nye bygninger har ansøger søgt at tage hensyn til nabobeboelser. De nye bygninger er placeret mod nord i forhold til eksisterende. Derved bliver afstandene til nærmeste 2 naboer (enkeltboliger i landzone), som begge ligger sydvest for ejendommen, øget i forbindelse med udvidelsen. De fremherskende vindretninger er sydvest eller sydøst, og den valgte placering vil dermed medvirke til, at lugt fra grisene ikke bliver generende. Et par af de ældre bygninger og en eksisterende gyllebeholder fjernes.

En alternativ placering af bygningerne længere mod nord har været vurderet, men transport, logistik og lugt vurderes ikke at blive væsentligt forbedret. Der har også været lagt vægt på det generelle princip om at opføre nye bygninger i tilknytning til eksisterende bygninger.

Landskabet

Landskabet er præget af spredt bebyggelse i form af landbrugsbygninger. Der er i området forholdsvis mange landbrug. Der er nedlagte landbrug indimellem, hvor disse ikke længere har landbrugspligt og dermed er boliger.

Landskabet er et område, hvor alle markerne dyrkes. De lavere beliggende områder afgræsses.

Det vurderes, at det nye anlæg ikke vil få indflydelse på de eksisterende fortidsminder m.v.(jord- og stendiger, gravhøje etc.), da disse ikke er i nærheden af byggefeltet.

Den nye produktion vil udlede mere ammoniak end det eksisterende produktionsanlæg, og vil som sådan potentielt kunne påvirke naturtyper og Natura 2000 området mod øst. Det vurderes dog, at der ikke er tale om en væsentlig påvirkning, idet ammoniakfordampningen reduceres ved hjælp af gyllekøling og forsuring. IT-ansøgningssystemet har beregnet en acceptabel merdeposition af ammoniak på nærmeste naturtyper på 0,1 kg N pr ha/år, hvilket vurderes ikke at kunne medføre en registrerbar påvirkning af naturområderne.

Udformning af det nye staldanlæg vil sammen med beplantning og andre omkringliggende bygninger I give en helhed og sammenhæng mellem moderne landbrugsproduktion og det omgivne landskab.

Samlet vurdering

Viborg Kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil forringe det landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske eller rekreative værdier i området. Godkendelsen inkluderer en dispensation fra afstandskravet til naboskel for de nye gyllebeholdere.

2.2. Driftsbygninger

Vilkår om driftsbygninger

2. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres at stier og båse holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene.
3. Ved driftens overdragelse eller ved ophør af driftens aktiviteter skal tilsynsmyndigheden straks orienteres.
4. Ved driftens ophør, skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
  - Gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer, arealer omkring siloer m.v. skal tømmes og rengøres.
  - Alle staldafsnit skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning.
  - Alle olietanke skal tømmes.
  - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til Viborg Kommunes affaldsregulativer.

Miljøteknisk beskrivelse

De eksisterende bygninger skal i fremtiden kun anvendes delvist, idet staldbygningen, hvori der har været kødkvæg, genanvendes sammen med lade/maskinhus. Sidstnævnte anvendes som foderlade, mens der i førstnævnte stald til kødkvæg etableres indgangsfaciliteter (indgang, bad, driftskontor m.v.), samt afdeling til polte for produktionen.

De øvrige eksisterende bygninger fjernes. Materialerne genanvendes som vej materiale.

Nye bygninger

Der etableres 3 nye bygninger, som placeres nord for den eksisterende bygning, som genanvendes og renoveres, se beliggenhedsplan i bilag 1.

Løbe- og drægtighedsstald (kun søer)

Løbe- og drægtighedsstalden placeres længst mod øst og har en størrelse på 136,9 x 26,8 meter. Bygningen er indrettet med 20 afsnit, eller stier, hvor søerne er løsgående i et system med

æde/hvilebokse, kaldet T-sti. Gulvudformningen er delvis spaltegulv.

Løbeafdeling etableres med løbebokse for søer, samt aflastningsstier for søerne i løsdrift. Gulvsystemet i dette anlæg er delvis spaltegulv. Ventilationssystemet leveres af Skov A/S som et undertryksanlæg med vægventiler. Der er 4 stk. afkastskorstene for ventilation i drægtighedsstalden. Den maksimale ventilationskapacitet er på 48.000 m³ pr. time. I løbekontrolafdelingen er der 6 ventilationsafkast med en samlet maksimal kapacitet på 72.000 m³ pr. time. Alle afkast i drægtighedsstalden vil ske i en højde på knap 8 meter. For løbekontrolafdelingen vil afkastet være i ca. 7 meters højde.

Polte- løbe-, kontrol- og drægtighedsstald (søer).

Polte- løbe-, kontrol- og drægtighedsstalden placeres umiddelbart vest for løbe- og drægtighedsstalden. Bygningen får en størrelse på 136,9 x 26,8 meter.

Bygningen er indrettet med 20 afsnit, eller stier, hvor søerne er løsgående i et system med æde/hvilebokse (T-sti-er). Gulvudformningen er delvis spaltegulv.

Der etableres løbeafdeling med løbebokse for polte. Poltene vil forblive i dette afsnit frem til 4 uger efter løbning, hvor de kan testes for drægtighed. Derefter flyttes de til T - stierne. Gulvudformning i løbekontrolafdelingen er delvis spaltegulv.

I denne bygning er også en afdeling til store polte og en sektion til orner. Overalt er der delvis spaltegulv. I forbindelse med ornestierne etableres et lille laboratorium, hvor ornernes sæd sorteres, fortyndes og i øvrigt gøres klar til brug ved inseminering af søerne.

Ventilationsanlæg i denne stald er også fra Skov A/S, og systemet er undertryksanlæg med vægventiler. Der er samme antal ventilationsafkast som i bygningen mod øst. Dog er de fordelt i flere sektioner. Der vil blive i alt 10 ventilations afkast.

Farestald.

Farestalden placeres længst mod vest og er på 112,9 x 30,0 meter.

Bygningen indeholder 6 sektioner med hver 93 farestier, i alt 558 farestier. Alle farestier er med fuldspalte-gulv. Ventilation i denne bygning leveres af Skov A/S, og ventilationsprincippet er undertryksventilation med diffus luftindtag til staldrum. Der er 3 ventilationsafkast i hver sektion, i alt 18 stk., og en maksimal samlet kapacitet på 216.000 m³ pr. time. Ventilatorernes afksthøjde varierer mellem 7 og 8 meter.

Poltestald (eksisterende bygning)

Den eksisterende stald renoveres således, at den kan anvendes til poltestald samt indgangs- (eller velfærds) faciliteter. Der etableres indgang, bad, service, kontor og kantinefaciliteter.

Den største del af stalden indrettes med poltestier med delvis drænet gulv.

Ventilation er fra Skov A/S, og ventilationsprincippet er undertryk med luftindtag via vægventiler. Der opsættes 2 stk. ventilationsafkast med maksimal kapacitet på hver 12.000 m³. Afkasthøjden bliver ca. 5 meter.

Foderlade og siloer.

Eksisterende foderlade skal fortsat benyttes - dog ændres det tekniske system over til håndtering af vådfoder, således at foderet til søerne pumpes rundt i staldanlægget.

I foderladen opsættes mindst 6 indendørs fodersiloer.

Udenfor foderladen opføres 2 stk. kornsiloer, såkaldte "amerikaner" - siloer. Hver silo vil få en kapacitet på ca. 1.100 tons. Siloerne har en diameter på 12 meter og en højde på 16 meter.

Gylletanke.

Der etableres 2 nye gylletanke, hver på 4.500 m³. På begge beholdere monteres overdækning i form af teltduk. Beholderne nedgraves 2 til 2½ meter, svarende til ca. halvdelen af højden. Beholderne har en diameter på 35 meter.

Den eksisterende beholder på 1.000 m³ sløjfes.

Den endelige projektering af anlægget er under udarbejdelse, herunder byggetegninger.

Bygningerne opføres i betonelementer med mørk facade, grå præfabrikerede betonelementer med sorte granitstykker samt naturgrå eternitlagplader.

Virksomhedens ophør:

Ved virksomhedens ophør rengøres stalde- og gødningsopbevaringsanlæg. Evt. nedbrydning af bygninger, ensilagepladser og gyllebeholdere vil foregå i henhold til gældende regler.

Miljøteknisk vurdering

Viborg Kommune vurderer, at der er valgt det bedste staldsystem i hovedparten af staldene, når der vurderes på ammoniakemission, idet delvis spaltegulv har en lavere ammoniakfordampning end fulddrænet gulv.

Der er valgt kendt ventilationssystem i form af undertryksventilation. Staldene er indrettet således, at der ikke forekommer luftbevægelser på

gylleoverfladen. Dette sikres dels gennem valg af ventilation og valg af gulvtype.

Derudover anvendes der overbrusning af gødearealet i stierne i drægtighedsstalden og ved poltene. Derved sikres at stierne renholdes, så ammoniakfordampningen samt lugtemissionen reduceres. Endvidere er der valgt miljøteknologier som gyllekøling, gylleforsuring og separeringsanlæg, som er med til at give en for miljøet optimal løsning.

Det vurderes, at der samlet er valgt teknik, der giver nogle af de bedste opnåelige miljømæssige forhold.

2.3. Animalsk produktion

Vilkår om animalsk produktion

Produktionens omfang

5. Husdyrproduktionen pr. år må på ikke overskride:

2.075 årssøer

1.200 polte fra 70 til 102 kg

Ca. 64.000 smågrise (7,2 kg) til salg

Ovenstående dyrehold svarer til i alt 499,8 DE beregnet iht. Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. (Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006).

Miljøteknisk beskrivelse

Der er p.t. registreret følgende dyrehold på ejendommen:

16 ammekøer (kødkvæg)

Opdræt:

Tyrekalve (36 stk. årligt)

3.150 slagtesvin årligt

I alt 86,9 dyreenheder (DE) i den nuværende produktion.

Fremtidig drift:

2.075 årssøer svarende til 482,6 DE

1.200 polte fra 70 til 102 kg svarende til 17,2 DE

Ca. 64.000 smågrise (7,2 kg) til salg

I alt 499,8 dyreenheder (DE) i den fremtidige produktion.

Dyreenhederne er beregnet på grundlag af BEK nr. 1695 af 19/12/2006: Bekendtgørelse om husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Miljøteknisk vurdering

Variationer i dyreholdets størrelse og sammensætning vil forekomme indenfor året og mellem år. Som følge af de biologiske forhold i søerne, såsom omløbere, diverse sygdomme etc. vil der forekomme perioder, hvor der er flere eller færre søer.

Gennem avlsarbejdet i Dansk Svineproduktion sker der løbende en produktivetsforbedring, herunder

både i antallet af levendefødte og forbedret foderudnyttelse.

Der forventes for nærværende en produktivitet på godt 30 fravænnede smågrise pr. årssø, og dermed en samlet produktion på ca. 64.000 smågrise.

En produktion af ovennævnte størrelse kan ved sygdomme, produktionsomlægninger som følge af ændrede kontraktvilkår eller lignende være afhængig af muligheden for tilpasninger.

Med baggrund i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 12 stk. 3 vurderes det, at svinebesætningen kan ændres under forudsætning af, at ændringen ikke giver anledning til øget forurening (ex. mere lugt, mere fosfor m.m.), samt at antal dyreenheder forbliver det samme. Ændringen skal forinden meddeles til Viborg Kommune. Udnyttelsen af produktionstilladelsen forudsætter, at der til stadighed er det nødvendige harmoniareal til stede.

Som udgangspunkt indgår der ikke særlig skadelige eller betænelige stoffer i produktionen. Der kan dog i forbindelse med behandling af sygdomme ved svinene blive anvendt tilsætningsstoffer til foderet, der kan have en skadelig effekt på omgivelserne. Disse produkter vil kun blive anvendt kortvarige og kun efter anvisning fra dyrlæger. Der anvendes kun stoffer, der er godkendt til formålet og kun i det tidsrum, der er nødvendig af hensyn til dyrenes sundhed.

2.4. Gødningsproduktion

Vilkår om gødningsproduktion

6. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder på husdyrbruget
7. Kompost eller kompostlignende dybstrøelse må højst ligge samme sted i 12 måneder og må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år
8. Fiberfraktion fra gylleseparering skal opbevares i lukket container

Miljøteknisk beskrivelse

Der foreligger følgende beregninger af gødningsproduktion for den kommende produktion:

$$2.075 \text{ søer} \times 5,4 \text{ m}^3 = 11.147 \text{ m}^3$$

$$1.200 \text{ polte} \times 0,48 \text{ m}^3 / 2 = 288 \text{ m}^3$$

$$\text{I alt} = 11.435 \text{ m}^3$$

I forbindelse med udvidelsen bliver der opført 2 stk. nye gyllebeholdere. Med de 2 nye beholdere vil der være en samlet opbevaringskapacitet på 9.000 m^3 , excl. den mængde, der kan være i gyllekummerne.

Der er således en opbevaringskapacitet svarende til ca. 9,5 mdr.

Pumpning og håndtering af gylle vil foregå i et lukket rørsystem, og pumpning vil foregå indenfor normal arbejdstid.

Der etableres overdækning på begge gyllebeholdere. Rågyllen separeres, og den tynde fraktion opbevares i beholderne.

Fiberfraktionen opbevares i en container, som placeres ved separationsanlægget ved gyllebeholderne

Husdyrgødning udbringes med egen gyllevogn med slæbeslanger og nedfælder. Hovedparten af husdyrgødningen udbringes fra midt i marts til midt i maj. På sort jord udbringes gyllen med vogne med nedfælder. På vinterafgrøderne udlægges gyllen ved hjælp af slæbeslanger.

Opbevaringsanlæg	Etablere- ringsår	Kapacitet (m^3)
Ny gyllebeholder	2009	4.500
Ny gyllebeholder	2009	4.500
I alt		9.000

Tabel 4. Oversigt over opbevaringsanlæg på bedriften

Miljøteknisk vurdering

Da de nye gyllebeholdere etableres inden for 300 meter til nærmeste nabobeboelse, skal de forsynes med fast overdækning, jfr. Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 16 stk. 4.

Fra lovgivningen og fra god landmandspraksis kan i øvrigt fremhæves følgende vedrørende gyllehåndtering:

Omrøring af gyllebeholder må kun foretages kort tid før udbringning. Når der anvendes pumpning af gylle med ikke fast anlæg skal følgende være opfyldt:

- Pumpning skal foretages under konstant overvågning
- Der skal anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således af spild af flydende husdyrgødning undgås.
- Imellem de 2 nye beholdere er der etableret en betonplads, således spild kan opsamles. Pladsen skal mindst have en tæthed og faldforhold svarende til kravene til møddingspladser i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad for møddingsplads, nr. 103.06-05 eller nr. 103.06-06. Afløbet/pumpebrønden skal dimensioneres således at også større spild kan opsamles.

Gyllen udbringes på en sådan måde, at der ikke er risiko for afstrømning til vandløb og søer.

Udbringning af husdyrgødning på sort jord og græsmarker nærmere end 1.000 meter fra de beskyttede naturtyper omfattet af § 7 i lov miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug skal ske ved nedfældning.

2.5 Lys

Miljøteknisk beskrivelse

Lys i stalden vil som udgangspunkt være slukket efter endt arbejdstid.

Dag vil der i samtlige løbekontrolafdelinger (en del af de to stalde mod øst) være lys for at sikre en optimal brunst i 16 timer i døgnet, dvs. lys fra ca. kl. 06.00 til kl. 22.00 om aftenen.

Over døre og porte er der placeret udendørs belysning. Styring af udendørs belysning sker ved hjælp af følere. Som udgangspunkt vil der ikke være belysning om natten, hverken i staldene eller udenfor bygningerne.

Miljøteknisk vurdering

Belysningen på ejendommen forventes ikke at kunne medføre gener for naboer.

2.6 Luft/lugt

Vilkår om luft/lugt

9. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentligt større end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen i denne godkendelse, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.
10. Driften af husdyrbruget må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.
11. Fodersiloer skal indrettes således at støvgener hos naboer i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

Miljøteknisk beskrivelse

Om lugtbelastningen af omgivelserne foreligger følgende oversigt:

Områdetype	Aktuel afstand meter	Geneafstand meter	Genekriterie overholdt
Byzone eller sommerhusområde (eksisterende eller planlagt)	3.500	635	JA
Boligområde, blandet bolig og erhverv el. off. formål i landzone omfattet af lokalplan eller samlet bebyggelse	1.560	460	JA
Enkeltbolig	185	180	JA

Tabel 5. Geneafstande i forhold til nabobeboelser, områder

Som det fremgår af ovenstående kan driftsbygningerne med den valgte placering overholde de generelle krav, der bliver stillet, jf. husdyrloven.

Miljøteknisk vurdering

Staldluft

Ventilationsluften fra staldene medbringer en given mængde lugt. Som det fremgår af tabel 5 er de i bekendtgørelsen fastsatte minimumsafstande til naboer, samlet bebyggelse og byzone overholdt.

Det kommende anlæg er placeret hensigtsmæssigt i forhold til samlet bebyggelse og byzone, hvortil afstandene er ca. 4 gange højere end geneafstandene. Afstanden til de nærmeste naboer er ikke med "samme margin". Dog er afstandene højere end de korrigerede geneafstande. Tillige er de nærmeste naboer ikke placeret i forlængelse af fremherskende vindretninger, idet det meste af det nye anlæg er placeret nord for naboerne. Vind eller blæst fra nord er meget sjælden om sommeren, hvor lugten oftest er mere generende.

I staldene mindskes lugten ved, at der jævnlige rengøres, samt at der kører overbrusning flere gange i timen. Derudover vil samtlige ventilationsafkast blive rengjort en gang årligt. Lugten fra stalden mindskes ved at ventilationsafkastene er placeret minimum 1 meter over tagfladen. Herved bliver luften opblandet og fortyndet inden den falder ned omkring staldanlægget. Tilsvarende er ventilationsanlægget fra Skov af typen med "multi-step". Princippet i dette er, at den første ventilator (udsugning) vil komme op i fuld omdrejning, inden den næste ventilator startes. Derved vil hastigheden i ventilationsafkastet være høj – og dermed vil staldluften fortyndes yderligere, inden den måtte falde ned i naboområdet.

Lugtmæssigt vil de nye stalde have en geneafstand på ca. 250 meter, mens renoveringen af den eksisterende stald medfører et afstandskrav på 185 meter. Der er p.t. 180 meter til nabo.

Viborg Kommune vurderer, at naboerne ikke vil blive generet væsentligt af den kommende produktion.

Udbringning af gylle.

Eftersom gylle køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre ammoniakfordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Lugtgener i forbindelse med udbringning af gylle er lavere ved udbringning af separeret gylle end ved udbringning af ubehandlet gylle. Derudover begrænser separeret gylle ammoniaktabet i forbindelse med gyllens udbringning.

Før udbringning af gylle varsles naboer, så der kan tages hensyn til f.eks. større begivenheder som konfirmation o. lign. En del af gyllen nedfældes for at minimere lugtgener. Udbringning af gyllen foretages med selvkørende gylleudlægger. Gyllen ud til arealerne transporteres i lastbiler.

Udbringning sker i overensstemmelse med reglerne i BEK nr. 1695 af 19/12/2006: Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Der vil være lugtgener i forbindelse med omrøring af gyllen umiddelbart før udbringning, samt ved udbringning af gylle. Generne vil være begrænset til en forholdsvis kort periode.

Foranstaltninger

For at reducere staldlugten er størstedelen af stierne designet med delvis betonspaltegulv, som bidrager med lavere ammoniakfordampning og mindre lugt. Generelt er valgt det "bedste staldsystem", idet dette medfører lavere ammoniakfordampning samt mindre lugt fra staldene.

Yderligere medvirkende til reduktion af lugt er etablering af gyllekøling i samtlige nye stalde.

I en del af staldene etableres overbrysning, der også er medvirkende til at reducere lugt og ammoniak fordampning.

2.7. Støj

Vilkår om støj

12. Bedriftens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer angivet som det ækvivalente korrigerede lydtryksniveau i dB(A)

Område-type	Dag- periode	Aften- periode	Nat- periode
	Mandag- fredag kl. 6.00- 18.00	Mandag- fredag kl. 18.00- 22.00	Alle hverdage kl. 22.00- 06.00
	Lørdag kl. 7.00- 14.00	Lørdag kl. 14.00- 22.00 Søn- og helligdage kl. 7.00- 22.00	
Landzone	55	45	40
Reference- tidsrum	8 timer	1 time	½ time

13. Bedriftens maksimale støjbidrag i natperioden må ikke overstige 55 dB(A)

Miljøteknisk beskrivelse

Ventilationsanlæg:

Staldene ventileres mekanisk, og der vil forekomme støj fra ventilatorerne. Støjniveauet vil dog være minimalt, da motorerne i ventilatorerne er placeret i den nederste del af afkastene. Nærmeste nabo er placeret ca. 180 meter fra staldanlægget, hvor det vurderes, at der ikke vil forekomme støjgener. Ventilationsanlægget vil køre hver dag året rundt. Anlægget vil kunne overholde de generelle støjgrænser, målt ved nærmest nabo. Der er i alt 43 ventilationsafkast fra staldanlægget.

Støj fra foderproduktion

Der fremstilles dagligt foder i foderladen. Da fremstillingen foregår i en isoleret bygning, vil omgivelserne ikke høre denne proces.

Under foderfremstillingen, herunder udfodring med vådfoderanlægget, anvendes kompressor. Også denne er i foderladen og dermed i lukket rum.

I forbindelse med høst, korntørring og levering af råvarer kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) - i høstperioden, dog i højst 6 uger. I denne periode ses tillige bort fra den strikse opdeling i dag- aften- og natperiode, idet vejrforhold vil kunne gøre det attraktivt at få høstet kornet og bragt det til siloerne.

Ved de 2 kornsiloer er der 2 stk. luftblæsere, som i forbindelse med høst sikrer tørring af det høstede korn. Der vil periodevis være øget støj, men afstanden til nabo og beplantning vil forventelig medføre, at naboen ikke generes af støjen

Støj fra transport

Støj fra transport kan forekomme fra lastbiler med foder, råvarer såsom korn og sojaskrå, samt mineraler og vitaminblanding.

Der vil blive afhentet smågrise en gang om ugen og afhentet døde dyr.

Støj fra landbrugsmaskiner

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

Miljøteknisk vurdering

Støj fra svineproduktion kan deles i to: dels periodisk støj f.eks. fra transport, udbringning af gylle eller transport af foder, og dels kan der forekomme støj af mere vedvarende karakter fra ventilationsanlæg.

Vedvarende støj:

Alle staldsektioner ventileres med undertryk. Der anvendes dermed det mekaniske anlæg, der støjer mindst. Da alle ventilatorer er nye, opfylder de alle nugældende krav mht. til støj.

I det omfang, det er muligt, vil alle støjende aktiviteter blive lagt indenfor normal arbejdstid. Eksempelvis vil der som hovedregel være personale tilsted, når der fodres. Alle grænser for tilladelig støj kan overholdes.

Periodisk støj:

Det vil først og fremmest forekomme i forbindelse med transport til og fra ejendommen. På ejendommen er der etableret faciliteter til opbevaring og indtag af foder, der leveres til ejendommen.

Samlet vurdering

Viborg Kommune vurderer, at generelle krav vedrørende støj kan overholdes. Sammenholdt med ejendommens placering vurderes det ikke at

være nødvendig med specielle tiltag for at sikre omkringboende mod støj gener.

Da alle transporter i videst muligt omfang gennemføres indenfor normal arbejdstid, vil der kun i meget få tilfælde opstå gene fra transport. Dog skal der i særlige tilfælde, eksempelvis høst kunne afviges fra støjkravene, idet der vil være øget aktivitet.

Markarbejdet med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser. Dette arbejde udføres med udgangspunkt fra anden lokalitet

2.8. Affald/råvarer/foder

Vilkår om affald/råvarer/foder

14. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester m.v.
15. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.
16. Farligt affald og råvarer, der ved uheld kan give anledning til en forurening, skal, uanset mængde, opbevares under tag på fast tæt bund, og indrettes således, at spild kan opsamles. I tilfælde af lækage eller spild må der ikke være mulighed for, at der kan løbe forurenende stoffer i kloakken eller ud på/i jorden.
17. Klinisk affald skal opsamles og opbevares i specialbeholder.
18. Medicin skal opbevares adskilt fra fødevarer i et aflåst skab, således det er utilgængeligt for dyr og børn.
19. Sprøjtemidler skal opbevares i aflåst rum eller skab og må ikke opbevares i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer, medicin eller lignende. Oplagspladsen skal være under tag og uden afløb. Den skal være indrettet således, at lækage eller spild kan opsamles. Opsamlingskapaciteten skal svare til volumen på den største beholder. En container, der opfylder ovennævnte krav, kan ligeledes anvendes. Anden opbevaring, der som udgangspunkt opfylder ovennævnte krav, kan anvendes ved forudgående godkendelse af Viborg Kommune.

Miljøteknisk beskrivelse

Der forefindes følgende olietanke på ejendommen:

Olietanktype og tank nr.	Størrelse i liter	Årgang	Sløjfnings-år
Nedgravet ny tank ved indgang/polte	5900	2008	
Nedgravet ved stuehus	1200	1991	

Tabel 6 Oversigt over bedriftens olietanke

Der foreligger følgende skøn over foderforbrug

Foder råvare	% af blanding	Mængde pr år, ton
kornprodukter – hvede, byg, havre, andre	70	2.100
protein – sojaskrå, rapsskrå, andet	25	750
mineraler og vitaminer	5	150

Tabel 7. Foderforbrug

Affald fra ejendommen:

Ejendommen er tilsluttet kommunal affaldsordning. Tom emballage fra medicin, der har været anvendt på ejendommen, bliver afleveret på kommunal modtagestation eller sendt retur med dyrlæge.

Døde grise

Døde grise bortskaffes til DAKA. Der forefindes en container, der anvendes til døde smågrise fra farestalden. Den står på køl indtil afhentning. Døde søer holdes inde i stalden i løbet af dagen, men bringes ved arbejdstid ophør til udendørsopbevaring for afhentning. Ved ejendommens indkørsel etableres en grube i jorden, og denne dækkes med et isoleret låg. Herfra henter DAKA de døde dyr 2 gange om ugen. Gruben er med til at sikre gode hygiejniske forhold, idet "jordtemperatur" sikrer, at de døde dyr ikke "puster op", og at hunde eller vilde dyr ikke kan komme til de døde grise. Ud mod vejen vil gruben blive afskærmet af beplantning eller et flettet hegn.

Kemikalie affald

Der opbevares ikke kemikalier eller olie på ejendommen, da markbruget ikke drives fra denne adresse.

Miljøteknisk vurdering

Affald fra svineproduktionen vurderes at være forholdsvis lille. Der vil primært være tale om tomme sække, plastmateriale fra sækkevarer med foder, diverse materialer og endelig paller, hvorpå varerne udbringes. Dette materiale opbevares i foderladen, indtil det bortskaffes

Bortskaffelse af affald sker efter det til enhver tid gældende affaldsregulativ for Viborg Kommune. Ejendommen skal i øvrigt følge forskrifterne i Bekendtgørelse om affald, bekendtgørelse nr. 1634 af 13. december 2006, herunder føre register over produceret affald i form af stamkort.

Bedriftens affald/råvarer vurderes til at blive opbevaret forsvarligt, således at risikoen for en forurening er minimal.

Fyringsolie opbevares i nedgravede tanke, som vil være typegodkendte beholdere.

Etablering og eller sløjfning af olietanke på husdyrbruget skal til enhver tid opfylde gældende bestemmelser om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer.

Da produktionen af affald er forholdsvis lille, samt at affaldet opsamles forsvarligt og bortskaffes til godkendte modtageanlæg, samt at ejendommen til hver en tid skal overholde Viborg Kommunes regulativ for erhvervsaffald, vurderes det at der ikke er problemer med overholdelsen af vilkårene vedrørende affaldshåndtering.

2.9. Spildevand m.v.

Miljøteknisk beskrivelse

Spildevand (vaskevand) fra stalde:

Spildevand fra vask af stalde vil blive opsamlet i stalden og ledt sammen med gyllen. Efter udvidelsen forventes der et årligt vandforbrug til vask af stalde på ca. 800 m³.

Spildevand:

Der bliver etableret nyt anlæg til husspildevand fra det nye produktionsanlæg. Der etableres trix-tank (trekammer) med sivedræn i forbindelse med bade- og toiletfaciliteter i det nye indgangsområde i eksisterende renoverede bygning.

Inden projektet for spildevand gennemføres, bliver det indsendt til Viborg Kommune til godkendelse.

Der er etableret trix-tank og nedsivning ved stuehuset, som forbliver selvstændigt.

Type	Årlig mængde, udvidelse	Afledes til
Spildevand fra rengøring i stald	800 m ³	Gyllebeholder
Spildevand fra vaskeplads	100 m ³	Gyllebeholder
Sanitært spildevand fra forrum	300 m ³	Trekammer tank
Sanitært spildevand fra stuehus	170 m ³	Trekammer tank
Tagvand	6.000 m ³	Afledes til faskine og nedsives

Tabel 8. Spildevandsmængder

Miljøteknisk vurdering

Rengøringsvand og drikkevandsspild er indregnet i mængden af gylle. Dette håndteres med gyllen og udbringes i henhold til husdyrloven og andre relevante bekendtgørelser.

Spildevand fra personale og husholdning håndteres via trixtank, som dog for det nye staldanlæg skal godkendes af Viborg Kommune i forbindelse med byggetilladelse.

2.10 Driftskontrol/egenkontrol

Vilkår om driftskontrol/egenkontrol

20. Der skal hvert kalenderår føres en driftsjournal, der indeholder følgende punkter:

- Opgørelse over husdyrproduktionen og opbevaringskapaciteten for husdyrgødning. Opgørelsen kan f.eks. være den pågældende del af gødningsregnskabet, effektivitetskontrol eller skatteregnskab.
- Kortbilag med angivelse af tidspunkt for og placering af kompoststakke i marken.
- Afhentning af døde dyr til destruktionsanstalt.
- Uheld, der medfører forurening af jord eller vandløb

21. Bedriften skal føre affaldsstamkort i overensstemmelse med bestemmelserne i den nyeste bekendtgørelse om affald.

Miljøteknisk beskrivelse

Produktionens størrelse, fordeling af næringsstoffer på harmoniarealet, samt andelen af efterafgrøder vil fremgå af gødningsregnskabet.

Af driftsregnskabet vil fremgå råvareforbruget for blandt andet foder, vand, veterinærartikler, energi etc.

Af driftsregnskab eller skatteregnskab vil fremgå produktionens størrelse, såsom antallet af årssøer i besætningen, antallet af producerede smågrise pr. år i staldanlægget.

Miljøteknisk vurdering

Bedriften skal, jf. § 18 i Bekendtgørelse nr. 1634 af 13. december 2006 om affald, registrere bedriftens affaldsproduktion. Registreringen skal ske på specielle affaldsstamkort, hvor en række oplysninger omkring art, mængde, sammensætning, transportør og modtager fremgår.

Det vurderes, at hvis alle relevante registreringer vedrørende dyrehold, affald, uheld osv. opbevares på bedriften i mindst 5 år og fremvises i forbindelse med tilsyn eller lign, vil fremsendelse af

dokumentation til myndigheden kun i helt særlige tilfælde være nødvendig.

På baggrund af ansøgningsmateriale og generelt kendskab til driftsformen på svinebrugsejendomme er der ikke fundet grundlag for at stille vilkår vedr. speciel registrering af råvarer, vand, brændstof og strømforbrug. Såfremt disse oplysninger ønskes tilvejebragt, vil de fremgå af bedriftens driftsregnskab.

Egenkontrol

Der foreligger et forslag til egenkontrol. Kontrollen omfatter følgende punkter:

Rengøring:

Udslusning af gylle i/fra stalde for at minimere ammoniakfordampning

Vask og fejning af gange for at sikre et højt

hygiejneniveau og minimere støvgener

Periodevis rengøring af svinestier for at minimere støvgener

Vand:

Tilsyn af drikkekar, vandkopper og ventiler m.m. for lækager

Ventilation:

Generel vedligeholdelse og kontrol af ventilation

Foder formalings- og blandingsanlæg:

Kædeetræk renses og smøres

Gene-/forureningsforanstaltninger:

Generel vedligeholdelse og kontrol af tekniske systemer

Ved hjælp af regnskabet registreres:

elforbrug

foderforbrug

forbrug af fyringsolie, halm, træ m.m.

vandforbrug

2.11 Ressourcenedbringelse, renere teknologi og BAT

Vilkår om BAT

22. Ejendommen skal i den daglige drift gøre brug af de mindst forurenende teknologier. Ligeledes skal den daglige aktivitet foregå, så der frembringes mindst muligt affald, samt på en måde hvorved den bedst mulige miljøbeskyttelse i øvrigt opnås. Landbruget skal under tilsynet redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nye metoder eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen fra ejendommen.
23. Anlæg der er særlig energiforbrugende skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt
24. Ejendommen skal udarbejde en årlig opgørelse over energi- og vandforbruget

Miljøteknisk beskrivelse

Redegørelse for anvendelse af mindst forurenende og ressourceforbrugende teknik.

Udbringning af husdyrgødning:

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv svineproduktion (BREF) som en række tiltag. Der er en del af disse tiltag, der er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelsen om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Der kan nævnes:

- Regler for udbringningstidspunktet (forbud mod at udbringe gylle indenfor 200 meter fra byområder på weekend- og helligdage).
- Udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at anvende bredspredere til gylle)
- Krav om nedfældning på visse arealer tæt på natur
- Krav om at nedfælde på sort jord fra 2011
- Krav om udbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer

- Krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha
- Krav om efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I disse planer tages der hensyn til JB numre, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse.

Så meget som muligt af gyllen nedfældes for at undgå lugtgener og optimere udnyttelsen af næringsstoffer. Derudover er kvælstofudnyttelsen højere for separeret gylle end for ubehandlet gylle.

Der kan forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvor der er udbragt gylle. Omfanget vil afhænge af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Eftersom gylle køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne.

Der køres ikke gylle ud på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer, og der holdes som minimum 2 meter bræmmer til vandløb. Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 pct. mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødning. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering af sædskifte og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest muligt og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig

Foder:

Der er på ansøgningstidspunktet ikke indregnet særlig optimerede foderblandinger, hvilket medfører at der ikke er pålagt ejendommen særlige restriktioner i forhold til fodring. I nudrift er der derfor ikke indtastet oplysninger, hvorved www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normalt.

Foderet optimeres under hensyntagen til grisenes næringsstofbehov for at undgå overforsyning, der vil ende i gyllen som uudnyttede næringsstoffer.

Proteinindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Når proteinindholdet reduceres, vil mængden af overskudsprotein i fæces blive reduceret – og dermed vil der være mindre kvælstof, der kan fordampe. Reduktion af protein i foderet sker dels løbende gennem avlsarbejde (bedre genetik for grisene og bedre fordøjelighed af foderet) og dels ved at syntetiske aminosyrer tilsættes i stedet for råvarer med højt proteinindhold, hvorved proteinindholdet generelt sænkes.

Gennem forskning og forsøg er kendskabet til fosfor øget – dels vedrørende fosforkildernes fordøjelighed dels vedrørende grisenes behov. Et tiltag er tilsætning af enzymet fytase, som er et enzym der findes i byg og hvede og som normalt åbner for det "naturlige" fosfor i foderet. Tilsætning af enzymet "fyase" til foderblandinger er i dag standard.

Staldsystem:

Angående BAT er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

I BREF står der følgende staldsystem er BAT:

- Et fuldspaltegulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle.
- Et delvis spaltegulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem.
- Et delvis spaltegulv med centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

Dansk Svineproduktion påpeger at de to sidste systemer ikke er etableret herhjemme.

Derudover findes der 3 BAT-byggeblade:

- delvis spaltegulv med 1/3 spaltegulv
- delvis spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- luftvasker med syre, rensning af 60 pct. af afgangsluft.

Delvis spaltegulv, som etableres i hovedparten af staldene, giver lavere ammoniakfordampning end fuldspaltegulv. Det forudsætter, at der opretholdes en god sti hygiejne i staldene, da tilsmudsede overfalder giver en høj ammoniakfordampning og lugtemission fra stalden.

Tilvalg af miljøteknologi:

Der er valgt at etablere et forsøringsanlæg for yderligere at reducere ammoniakfordampningen fra staldanlægget. Ammoniakfordampningen reduceres yderligere med 2.556,31 kg N pr år i forhold til, hvad der er nødvendigt for at tilgodese det generelle beskyttelsesniveau. Derudover vil der blive et bedre klima i staldene, når der anvendes forsuring.

Der er etableret gyllekøling i stalden, hvilket reducerer ammoniakfordampningen med op til 30 pct. Dermed opnås så stor reduktion af ammoniak, at merdepositionen ikke vil få væsentlig betydning for naturområder i nærheden af anlægget.

Derudover etableres der overdækning på gyllebeholdere.

Fravalg af teknologi:

Luftvasker med syre er dyr at etablere. Derfor vurderes det at være ikke-proportionalt.

Udover BREF og BAT-byggebladene er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger. Med de angivne tilpasninger kommer systemet til den konklusion, at ammoniakreduktionskravet er overholdt. Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Gødningsopbevaringsanlæg:

På ejendommen vil forefindes stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt. Beholdernes bund og vægge er tætte. Der er ingen spjæld, men alt gyllen overpumpes via neddykket rør. Gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning. Beholderne er overdækkede.

Beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrol.

Det vurderes, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv svineproduktion (BREF).

Management:

BAT indenfor management/godt landmandskab er i BREF defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler.

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Der

føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

Før udkørsel af husdyrgødning varsles naboer, således at der kan tages hensyn til evt. større begivenheder som f.eks. konfirmation eller bryllup. Derudover tages der højde for vindretning i forhold til naboer, når der køres gylle ud.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Miljøteknisk vurdering

Der er valgt en del miljøteknologi til reduktion af projektets belastning af miljøet. Der er valgt gyllekøling, forsøringsanlæg, overdækning af gyllebeholderne til reduktion af ammoniakfordampningen fra staldene.

Til reduktion af lugt fra staldanlægget er der hovedsageligt valgt staldsystem med delvis spaltegulv, som sikrer det laveste lugtbidrag.

På markdelen er der valgt et separationsanlæg, hvilket giver en bedre kvælstofudnyttelse, og en del af fosforen bliver afsat i forbindelse med fiberfraktionen.

2.12 Naturbeskyttelse og ammoniak

Vilkår om naturbeskyttelse og ammoniak

25. Der skal etableres gyllekøling med timetæller og driftstid på 7000 timer pr. år
26. Gyllebeholdere skal etableres med fast overdækning

Miljøteknisk beskrivelse

Nærmeste naturområde beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3 er en mindre sø ca. 570 m i sydøstlig retning i forhold til anlægget.

I en afstand på ca. 800 m i østlig retning findes de nærmeste naturarealer, der er beskyttede naturtyper, jf. Husdyrlovens § 7. Der er tale om overdrevarsarealer. Disse overdrevarsarealer ligger dermed i bufferzone II og er pålagt en maksimal merdeposition med ammoniak fra svineproduktionen.

Nærmeste Natura område ligger ca. 1300 meter øst for ejendommen i Simested å-dal. Der er tale om EU-fuglebeskyttelsesområde nr. 24, Hjarbæk Fjord og Simested å og Habitatområde nr. 30, Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord m.v. Inden for 1,5 km fra ejendommen er der kun § 3 beskyttede enge inden for det nævnte Natura 2000 område. Ejendommen har arealer i ådalen, hvoraf en mindre del er § 3-beskyttet eng. På disse arealer (mark 12.1 og dele af mark 48.1, i alt ca. 2 ha) vil driften fortsætte uændret.

Det generelle krav om 15 % ammoniakreduktion fra stald og lager er opfyldt i følge IT-ansøgningssystemets beregninger.

Det individuelle krav om en merdeposition på højst 0,5 kg N/ha/år på nærmeste naturtype er også overholdt ifølge IT-ansøgningssystemet. Dette krav er tilgodeset ved etablering af gyllekøling, delvis spaltegulv i stierne og overdækning af gyllebeholderne.

Da det generelle ammoniakreduktionskrav på 15 pct. og max 0,5 kg N pr. ha til naturområdet i bufferzone II er overholdt ved etablering af gyllekøling, er det som udgangspunkt ikke nødvendigt med yderligere tiltag. Dog er det valgt at etablere et forsøringsanlæg for at kunne reducere ammoniakfordampningen yderligere. Dvs. der fjernes 2.556,31 kg N pr. år mere, end det er krævet for at tilgodese lovens beskyttelsesniveau. Merdepositionen på nærmeste naturtype bliver dermed ca. 0,1 kg N/ha/år, hvilket er under et

niveau, som kan medføre en registrerbar påvirkning.

Derudover etableres der overdækning af gyllebeholdere.

Miljøteknisk vurdering

Der er valgt følgende tiltag og løsninger;

- Gyllekøling
- Delvis spaltegulv i alle staldafsnit
- Overdækning af gyllebeholderne.
- forsøringsanlæg

Med ovennævnte tiltag er der foretaget investeringer, valg og handlinger, der sikrer, at det i Loven fastsatte generelle beskyttelsesniveau vedrørende ammoniakdeposition er tilgodeset, og det vurderes, at ammoniakdepositionen på naturområder bringes ned på så lavt et niveau, at det ikke vil være muligt at påvise en negativ påvirkning af naturområderne.

Det ansøgte vurderes ikke at kunne få nogen form for betydning for evt. bilag IV-arter (jf. Habitatdirektivets artikel 12 og 13) i nærheden af den ansøgte ejendom. Der er ikke registreret sjældne arter inden for 1 km fra anlægget. Nærmeste Natura 2000-område ligger i en afstand, hvor det vurderes, at anlægget med de nævnte tiltag ikke vil have nogen virkning på udpegningsgrundlaget.

For så vidt angår ejendommens arealer i Simested å-dal inden for Natura 2000-området bemærkes, at driftsændringer på disse arealer kan kræve anmeldelse/tilladelse. Eksempelvis forudsætter væsentlig ændring i tilførsel af husdyrgødning anmeldelse. Der er ikke med ansøgningen lagt op til driftsændringer.

2.13 Nitratudvaskning

2.13.1. Beskyttelsesniveau i forhold til overfladevand

Vilkår om nitratudvaskning i forhold til overfladevand

27. Der skal etableres efterafgrøder på et areal på 13 % udover Plantedirektoratets krav

Miljøteknisk beskrivelse

Der bliver etableret anlæg for separation af gylle. Dermed koncentrerer en del af det organiske kvælstof og fosfor, som afsættes til anden side.

Den tynde fraktion bliver tilbage og udbringes på udspretningsarealet. Der er gennemført beregninger for at kunne anvende denne del som fuldøgning, dog således at der udbringes 1,25 dyreenheder pr. ha

Udvaskningen er beregnet til 68 kg N pr. ha.

Der etableres 13 pct. efterafgrøder udover det lovpligtige.

Miljøteknisk vurdering

Der anvendes gylleseparation for håndtering af gyllen på markerne. Da fiberfraktionen afsættes til anden side (biogas anlæg eller afsætning som naturøgning til 3. part) vil udvaskningen alt andet lige blive lavere end, hvis der var anvendt "fuld gylle".

Udbringningsarealerne afvandes dels til Hjarbæk Fjord via Simested å-systemet og Nr. Rind Bæk og dels til Lovns Bredning via Ulbjerg Mølle Bæk og Strøsand Bæk.

Hjarbæk Fjord og Lovns Bredning meget kvælstofsårbare Natura 2000-områder. (Områderne er EU-fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder). Udbringningsarealerne vest for ejendommen ligger i nitratklasse 3.. Der skal derfor som udgangspunkt stilles skærpede harmonikrav til bedriften. I områder inden for nitratklasse 3 er udgangspunktet en skærpelse af de generelle regler, således at der højst kan udbringes husdyrgøgning svarende til 50 % af de generelle regler. Alternativt kan anvendes tiltag, således at

der opnås den tilsvarende reduktion af udvaskningen med nitrat.

Ansøger har ønsket at overholde kravet til nitratudvaskning ved etablering af efterafgrøder. IT-beregningssystemet viser, at med etablering af efterafgrøder på et areal på 13 % udover Plantedirektoratets krav vil nitratudvaskningen fra projektet falde inden for det acceptable.

Det vurderes, at der ikke gør sig særlige forhold gældende vedrørende udbringningsarealerne, der kan begrunde yderligere skærpselser i forhold til de generelle krav.

I vurderingen af den nødvendige indsats i forhold til nitratudvaskning indgår endvidere en vurdering af den kumulative effekt. Det vurderes således, at der p.t. ikke sker en udvidelse af dyreholdet i oplandet til Hjarbæk Fjord/Lovns Bredning. Der sker en afvikling af husdyrholdet på mange ejendomme, og på de ejendomme, hvor der sker udvidelser bliver projekterne behandlet med de skærpede krav, der følger af Husdyrloven.

2.13.2. Beskyttelsesniveau i forhold til grundvand

Miljøteknisk beskrivelse

Enkelte af udspretningsarealerne nordvest for ejendommen ligger i nitratfølsomt indvindingsområde, se bilag 6.

Beregninger gennemført med IT-ansøgningssystemet viser, at - med vilkår 27 vedrørende efterafgrøder - vil kravet om ingen stigning i nitratudvaskningen være opfyldt, idet der er beregnet et fald i udvaskningen på ca. 2 mg/l på udbringningsarealerne i det nitratfølsomme indvindingsområde

I indvindingsområdet er der ikke udarbejdet nogen indsatsplan, hvorfor yderligere tiltag ikke er planlagt p.t.

Miljøteknisk vurdering

Der sker en reduktion i udvaskningen af nitrat fra udspretningsarealerne. Den samlede reduktion er på 2 mg. Nitrat pr. liter.

Viborg Kommune vurderer at der ikke der er skal foretages yderligere tiltag, da gylleseparationen vil sikre at der ikke sker en forringelse af drikkevandskvaliteten i området.

2.14.Fosfor

Miljøteknisk beskrivelse

Det er beregnet, at der med gylleseparering af gyllen fjernes 1.169 ton fiberfraktion med et indhold på 7.918 kg N (kvælstof), 4.817 kg P (fosfor) og 2.087 kg K (Kalium), svarende til 79 DE.

Der tilføres 7.225 kg P på udbringningsarealerne med husdyrgødning, svarende til 27,1 kg P pr ha., ved anvendelse af minimum 267 ha. til udspreddning. Sædskiftet S4 bortfører knap 22 kg P/ha/år. Der er således tilnærmelsesvis balance mellem fosfortilførsel og forventet bortførsel.

Baseret på arealernes fosfortal og det aktuelle sædskifte medfører dette at kravet om maksimalt fosfor overskud jf. Husdyrloven er overholdt.

Der er i ansøgningen 317,35 ha ejet og forpagtet areal.

Miljøteknisk vurdering

Der stilles krav til fosfor overskud på drænedde lerjorde og lavbundsarealer, herunder drænedde sandjorde, der afvander til Natura 2000 områder, som er belastet med fosfor.

Udbringningsarealerne afvandes til fosforfølsomme Natura 2000 områder. Men samtlige udspreddningsarealer er ikke drænedde. Dette - suppleret med fjernelse af fosfor via fiberfraktionen fra produktionen som følge af gylleseparation - medfører, at det beregnede fosforoverskud ved maksimal dyretryk på ca. 5 kg ikke vil belaste området. Fosforet vil ikke være mobilt i jordlaget.

Viborg Kommune vurderer at de anvendte jorde for udspreddningsareal og gylleseparation medfører at Natura 2000 områderne ikke vil blive belastet med fosfor som følge af den planlagte produktion.

Der stilles derfor ikke skærpede krav til foderets indhold af fosfor. Dette skal ses i sammenhæng med, at der andet sted i miljøgodkendelsen er en forudsætning, at der anvendes et separationsanlæg.

2.15. Øvrige forhold

Vilkår om øvrige forhold

28. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Miljøteknisk beskrivelse

Ved sprængning af en af gyllebeholderne vil gyllen løbe til områder/marker, hvorfra den kan pumpes op. Der er ikke fare for forurening af grundvand. Se beredskabsplan vedhæftet i bilag.

Driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift begrænses til gyllesystemet.

Gylletankene graves ned, så de er ca. 2 meter over terræn.

Døde grise placeres i en kølecontainer, således de holdes "friske" til destruktions. Derved undgås uhygiejniske forhold, herunder at der kan observeres døde dyr, samt at ræve, hunde og vilde katte kan komme til de døde dyr. Forbrug af fyrings- og dieselolie fremgår af tabel 9.

	Produktion
Dieselolie	15 tons
Fyringsolie	48 tons
Sprøjtemidler	0 kg

Tabel 9. Forbrug af fyrings- og dieselolie samt sprøjtemidler.

Der forefindes ingen sprøjtemidler på ejendommen.

Vandforbrug:

Vandforbruget pr. år er herved beregnet i forhold til normtal for en svineproduktion.

Søer

Drikkevand: $2.075 \text{ søer} * 4,89 \text{ m}^3 = 10.147 \text{ m}^3$

Vaskevand: $2.075 \text{ søer} * 0,34 \text{ m}^3 = 706 \text{ m}^3$

I alt, pr år = 10.853 m³ vand

Polte

Drikkevand: $1.200 \text{ polte} * 0,54 \text{ m}^3 = 648 \text{ m}^3$

Vaskevand: $1.200 \text{ polte} * 0,03 \text{ m}^3 = 36 \text{ m}^3$

I alt vandforbrug til polte: 684 m³

I alt, pr år = 11.537 m³ vand

Vand anvendes til drikkevand samt vask af stalde
Vand til produktionen leveres fra offentligt vandværk.

Vandbesparende foranstaltninger:

Inden vask af stalde sættes stalden i blød, hvorefter stalden vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende. Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af højtryksrensere, drikkenipler i trug og vandkop, hvor der ikke er trug).

Staldanlægget vil blive gennemgået jævnlige, så derfor vil utætte rør og drikkeventiler hurtigt blive udskiftet. Såfremt der forekommer et unaturligt højt vandforbrug, vil det blive opdaget hurtigt, idet alle data i produktionen gennemgås jævnlige.

Energiforbrug:

I produktionen vil der være et energiforbrug på ca. 530.000 kWh inkl. varme.

Det forventes, at energiforbruget til el og olie (varme) vil være ligeligt fordelt.

El-besparende foranstaltninger:

Der anvendes for så vidt muligt lavenergi-lysstofrør i de forskellige staldafsnit. Lyset i staldene vil være tændt efter behov. Der vil være lys i staldene ca. 10 timer i døgnet i vinter halvåret og ca. 8 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet vil kunne variere. Dog vil der hele året være lys i løbekontrolafdelingen i 16 timer, typisk fra 06 til 22.

Rengøring og energi

Alle faresti-sektioner vaskes, når smågrisene fravænes.

Ventilationen vil være styret af temperatur, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperatur i staldene og elforbruget.

På længere sigt vil det blive vurderet, hvorvidt fiberfraktionen kan afbrændes, så varmen kan anvendes til opvarmning af stalde og boliger. Dette gør sig ligeledes gældende ved gyllekøling, hvor staldene og boliger vil blive opvarmet med varmeproduktionen fra dette anlæg.

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Foderet er så vidt muligt optimeret de enkelte dyrs aktuelle behov, således at overforsyning med næringsstoffer undgås.

Der anvendes indkøbt færdigfoder, granuleret foder. Der er tre indendørs fodersiloer.

Der er ikke foretaget korrektioner på foder i ansøgningskemaet.

Alternativer

Hvis det indsendte projekt Nørremarkvej 21 ikke bliver godkendt, kan den tilladte husdyrproduktion genoptages på ejendommen. Denne produktion er ikke tidssvarende og passer ikke til ansøgers kompetencer inden for husdyrproduktion. Projektet må derfor i givet fald søges gennemført på en anden ejendom.

I forbindelse med arbejdet med ansøgningen er forskellige scenarier undersøgt for at nå frem til den optimale løsning – også under hensyntagen til naboer. Bl.a. har andre placeringer af staldanlægget – som det fremgår af de øvrige afsnit - været overvejet, før man er kommet frem til den valgte placering

Miljøteknisk vurdering

Viborg Kommune vurderer, at der ud fra beskrivelsen gennemføres en driftsledelse og management af produktionen, der sikrer lavt energiforbrug og i øvrigt god praksis i produktionen.

3. Konklusion

Det ansøgte ligger inden for Landbrugslovens rammer, der bl.a. skal sikre en hensigtsmæssig ejendoms- og bedriftsstruktur.

Generelt betyder udvidelser af de store husdyrbedrifter, at antallet af bedrifter bliver reduceret. Det svarer til tendensen på landsplan; der bliver flere landbrugsbedrifter over 100 ha, og der bliver færre i mellemgruppen mellem 10 ha og 100 ha. Det planlagte anlæg og hovedparten af de tilhørende 326 ha udbringningsarealer ligger i primært jordbrugsområde. De nye driftsbygninger vurderes ikke at forringe de landskabelige, naturmæssige eller kulturhistoriske værdier.

I projektet indgår udbredt anvendelse af miljøteknologi, der sikrer, at beliggenheden ikke giver problemer i forhold til habitatområde, naturtyper og drikkevandsinteresser.

Produktionen på Nørremarkvej 21 vurderes samlet set ikke at give anledning til væsentlige påvirkninger/gener for lokale naturområder, internationale beskyttelsesområder og omkringboende, hvis vilkårene i denne godkendelse efterkommes.

Udkast til miljøgodkendelsen er gennemgået af ansøger og dennes konsulent, og godkendelsen tilpasset iht. aftale.

4. Gyldighed, klagevejledning og underretning

4.1 Gyldighed

Virksomheden må i henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, § 12, ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt, herunder med hensyn til affaldsfrembringelsen, på en måde, der indebærer forøget forurening i forhold til det hermed tilladte, før udvidelsen eller ændringerne er godkendt af Viborg Kommune.

Med hensyn til retsbeskyttelse af godkendelsen henvises til Lov om husdyrbrug m.v. § 40.

Tilsynsmyndigheden skal tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 40, stk. 2, hvis:

- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,

- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger for virksomheden,
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker,
- der er fremkommet nye oplysninger om sikkerhedsmæssige forhold på virksomheder, der er omfattet af regler fastsat i medfør af Miljøbeskyttelseslovens § 7 om risikobetonede processer m.v.

Den første regelmæssige revurdering af godkendelsen for virksomheden skal foretages, når der er forløbet 8 år, efter at virksomheden er godkendt første gang. Tilsynsmyndigheden skal herefter tage godkendelsen op til revurdering mindst hvert 10. år og om nødvendigt ændre vilkårene ved påbud efter Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. § 41.

I tilfælde af at afgørelsen påklages, beregnes tidspunktet fra den dato, hvor den endelige afgørelse er meddelt.

Vilkårene kan dog i henhold til Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. § 53, stk. 2, til enhver tid ændres for at forbedre virksomhedens kontrol med egen forurening eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Opmærksomheden henledes på, at denne godkendelse efter Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. ikke fritager virksomheden for de nødvendige tilladelser/anmeldelser i henhold til anden lovgivning.

Viborg Kommune skal som tilsynsmyndighed påse, at denne godkendelse og den øvrige miljølovgivning overholdes. Der skal i henhold til § 71 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. altid være adgang for de personer, der af Viborg Kommune er bemyndiget til at føre tilsyn.

4.2 Klagevejledning og søgsmål

Godkendelsen kan påklages til Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug § 84 - 87.

En eventuel klage skal indgives skriftligt og stiles til Miljøklagenævnet, men sendes til Viborg Kommune, som umiddelbart efter klagefristens udløb sender klagen videre til Miljøklagenævnet ledsaget af denne afgørelse og det materiale, som er indgået i sagens bedømmelse.

Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelsen, som finder sted den 20. august 2008. Klagefristen er således den 17. september 2008.

Ansøgeren vil ved klagefristens udløb få besked, såfremt der er modtaget klager.

Søgsmaal kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. Fristen er 6 måneder fra godkendelsen er meddelt.

En klage over miljøgodkendelsen har ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. Udnyttelse af godkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, som er fastsat i denne godkendelse, og sker i givet i givet fald for egen risiko.

- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle (post@sportsfiskerforbundet.dk)
- Danmarks Sportsfiskerforbund v/ John V. Hansen, Teglgårdsparken 25, 8882 Fårvang (johnvonhansen@hotmail.com)
- Greenpeace, Bredgade 20, Baghuset 4, 4. sal, 1260 København (info@nordic.greenpeace.org)
- Arbejdstilsynet, Skive, Postboks 1228, 0900 København C (at@at.dk)
- Friluftsrådet Limfjord Syd, (karenjensen@post.tele.dk)
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N (info@ecocouncil.dk)
- Naboer

4.3 Underretning

Viborg den 15. august 2008

Kopi af afgørelsen er sendt til:

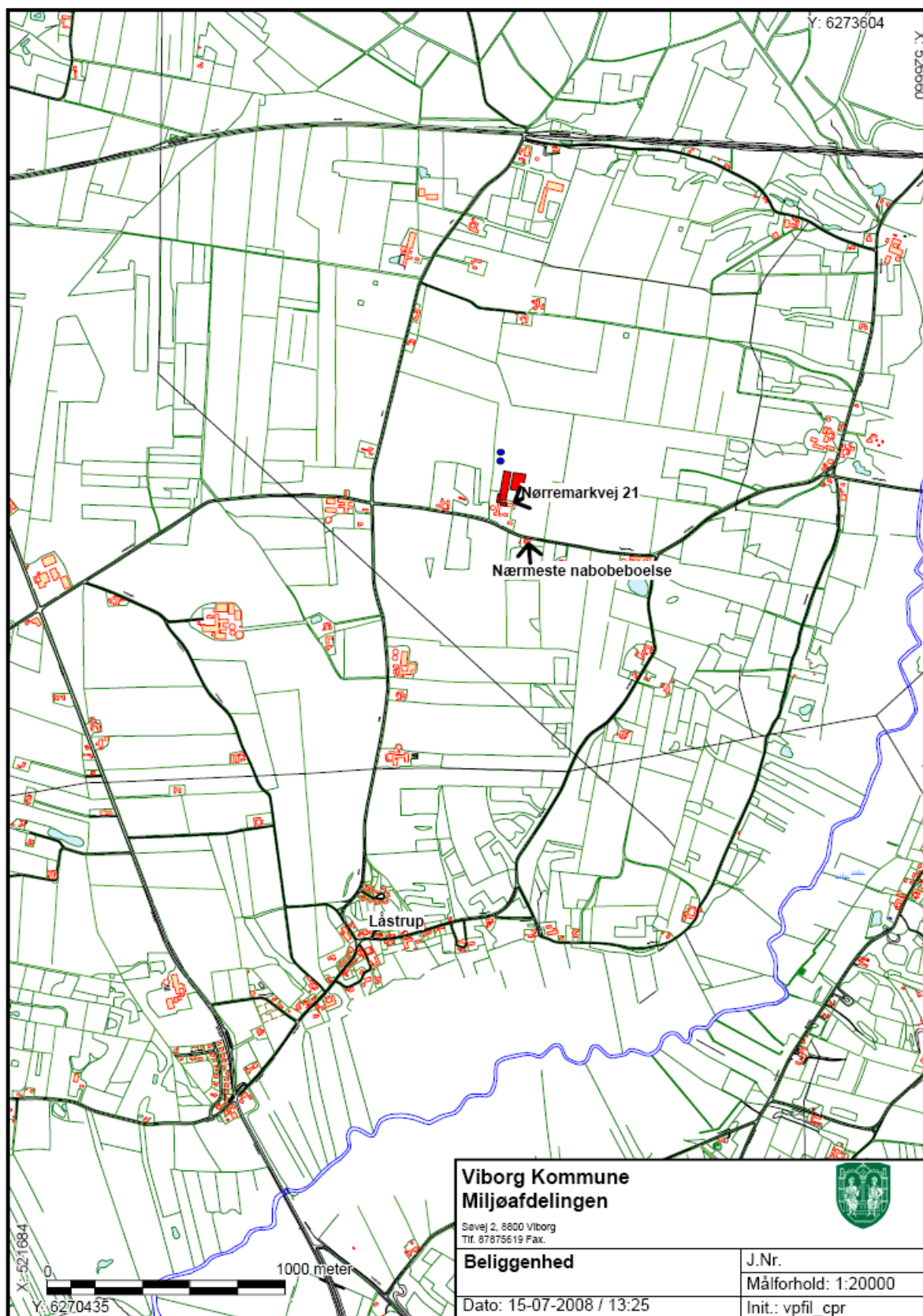
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. (midt@sst.dk)
- Miljøministeriet, Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. (post@rin.mim.dk)
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia. (mail@dkfisk.dk)
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup. (nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk)
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1. sal, 1611 København V. (ae@aeraadet.dk)
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 2188, 1017 København K. (fbr@fbr.dk)
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. (dn@dn.dk)

Finn Larsen
Sagsbehandler

Bilag 1. Situationsplan

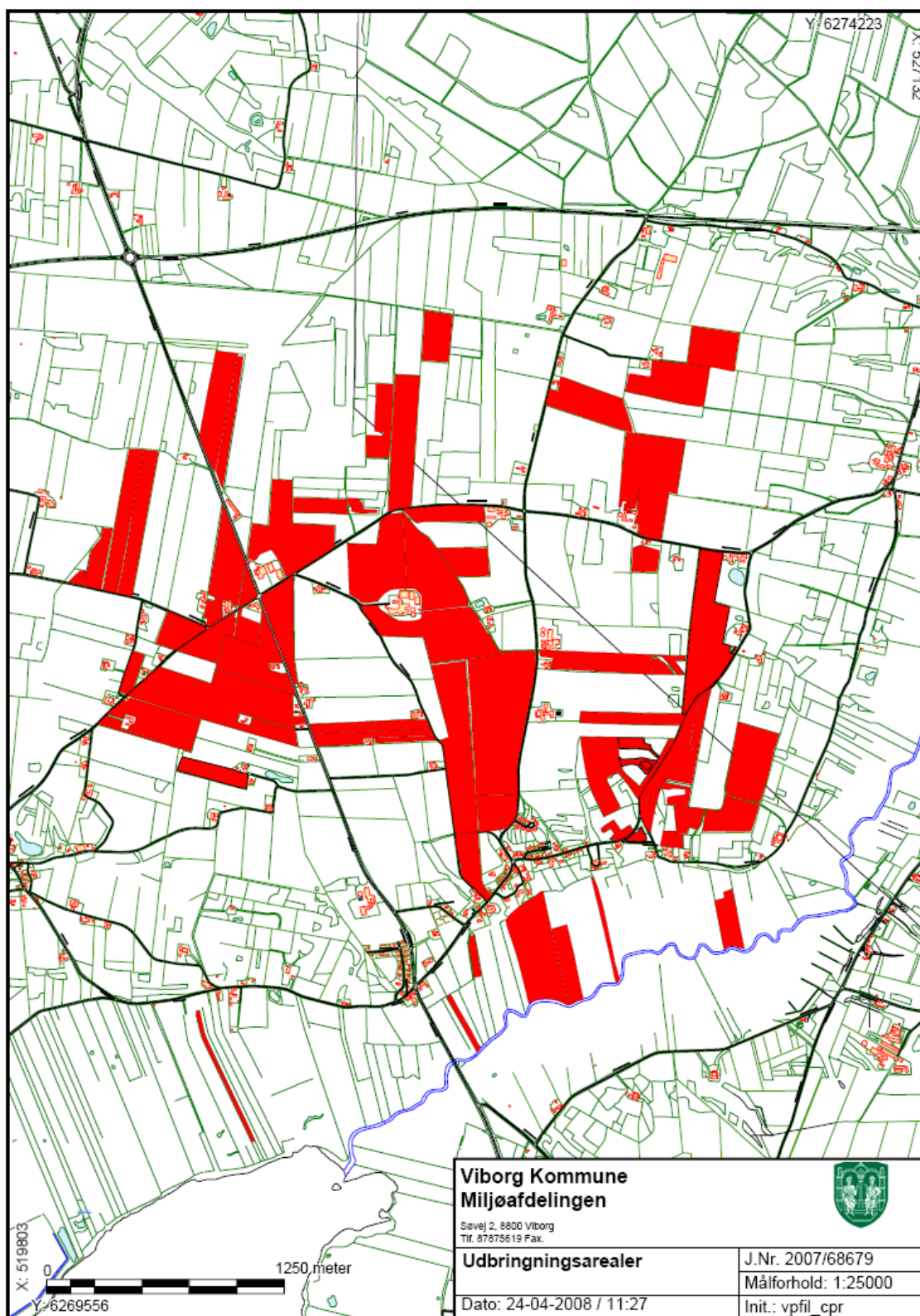

Bilag 2. Beliggenhed

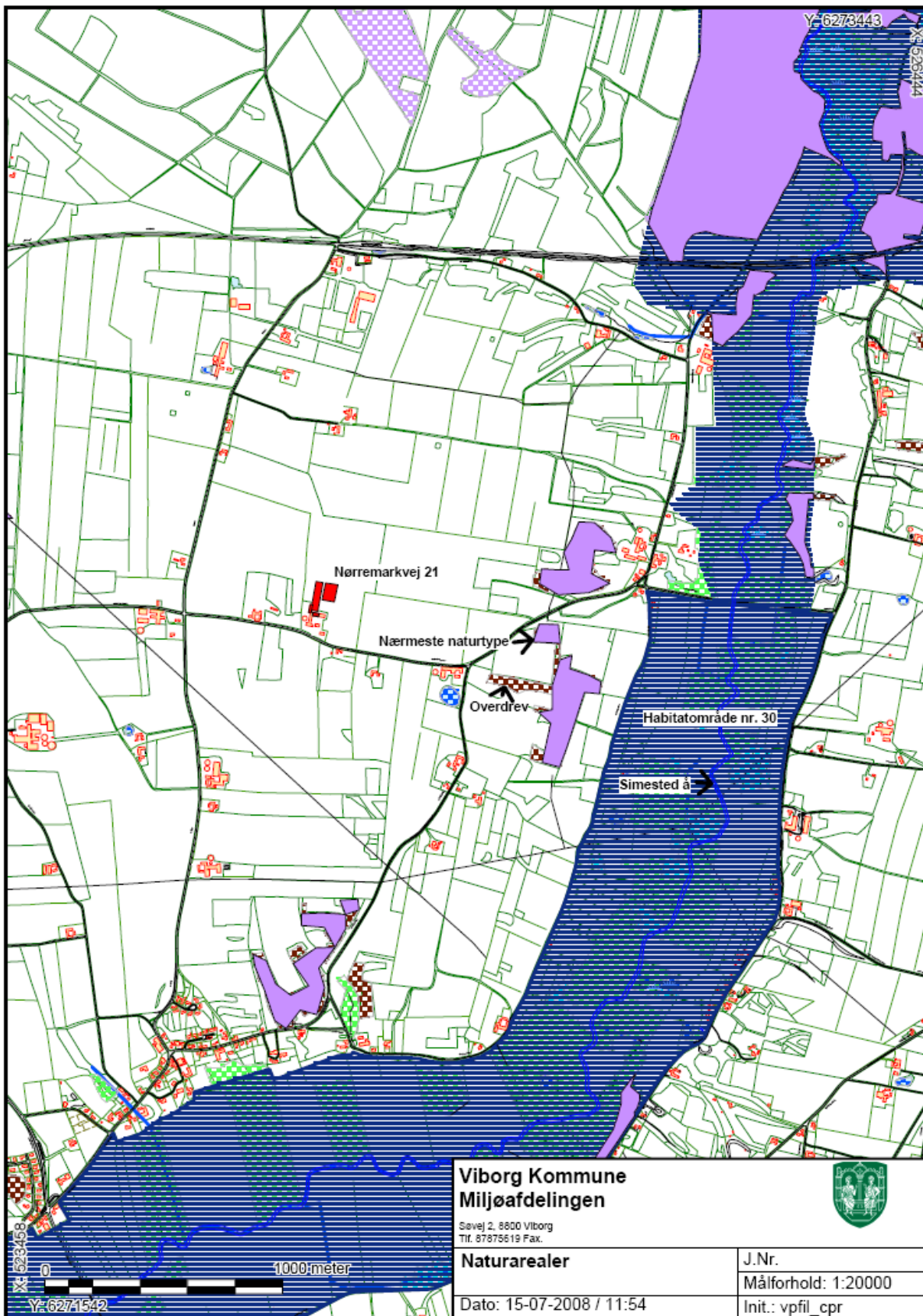

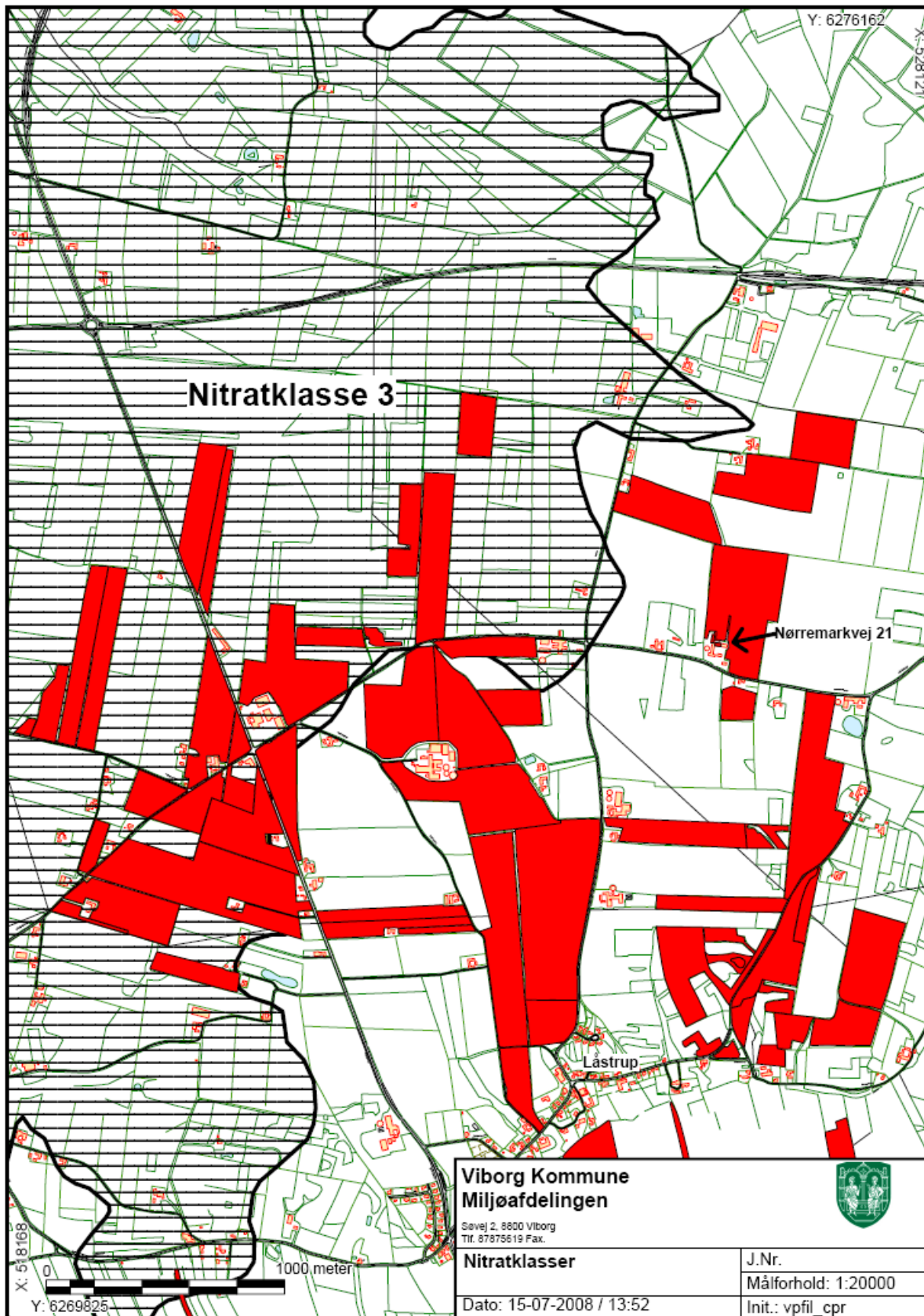
Bilag 3. Udbringningsarealer

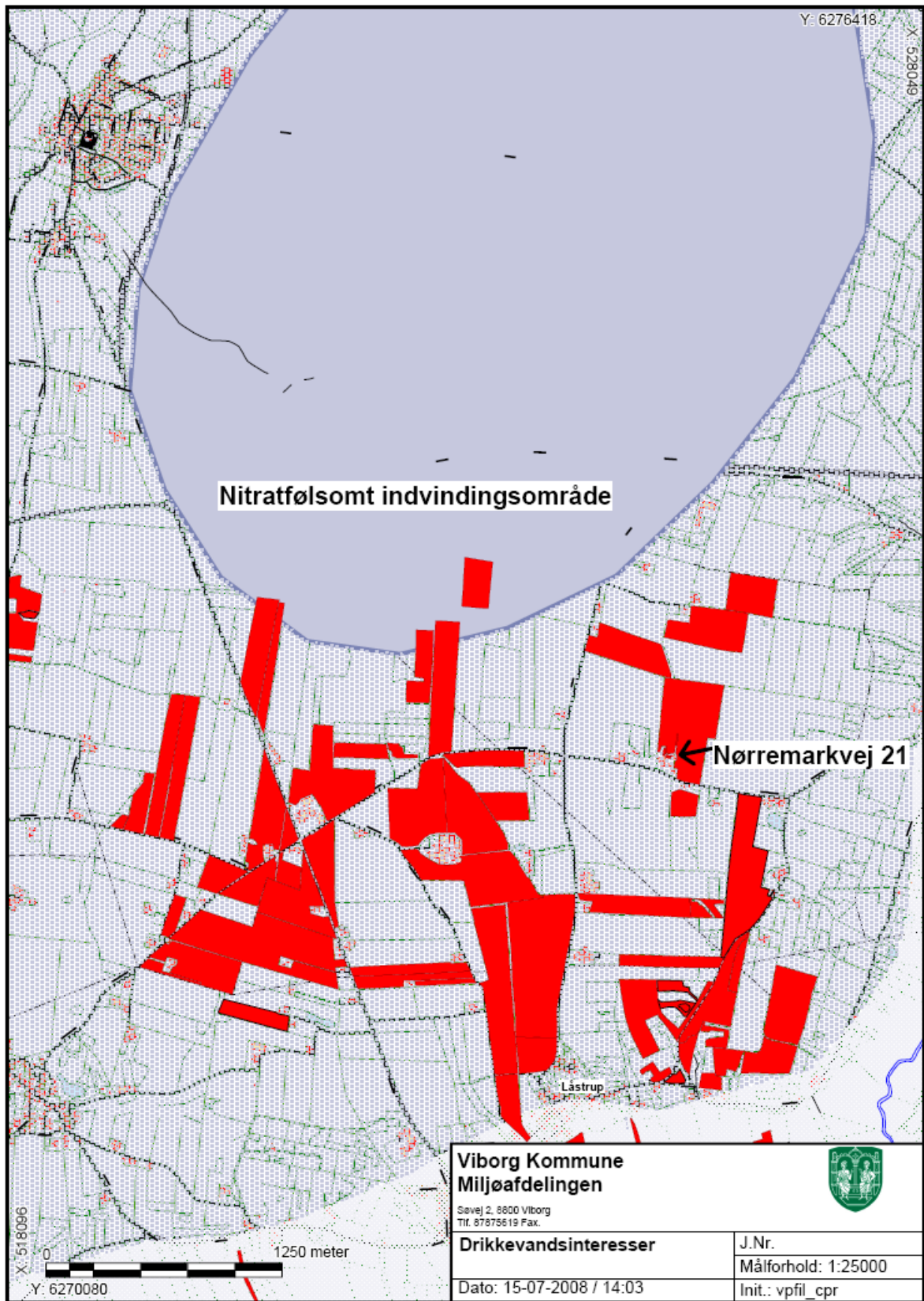
Bilag 4. Natur.

Bilag 5. Nitratklasser

Bilag 6. Drikkevandsinteresser.

Bilag 7: Beredskabsplan (Udkast som færdiggøres og fremsendes, når projektet er gennemført)

Beredskabsplan for Nørremarkvej 21, 8832 Skals

Indholdsfortegnelse:

Telefonnumre	3
Brand- og evakuering	4
Overløb af gylle	5
Kemikalie- og oliespild	6
Stophaner / Hovedafbrydere	7
Strømsvigt	8
Transport af bekæmpelsesmidler	9
Bilag A: Kort over ejendommen	10
Bilag B: Kort over udløbspunkter fra dræn til vandløb	11

Udarbejdet af: Carsten Jensen, Risgårdvej 1, 8832 Skals

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. Og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanen findes i beredskabsmappen i teknikrum.

Kopi af beredskabsplanen findes i mappe på kontor/kantine.

Kort materiale.

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. Med angivelse af:

- Faskine indtegnet på oversigt
- Slukningsmateriale og åndedrætsværn afmærket med x
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder mv - foderlade - afmærket med *
- Flugtveje for dyr/frigørelse etableret efter brandmyndighedernes anvisning mærket med #.

De ovenstående punkter udarbejdes, når staldanlægget er etableret.

Ved store uheld ring 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2

Efter brand mm. Tag kontakt til miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

Telefonnumre

Nærmeste telefon står i teknikrum og har nr...?, dette afklares, når anlægget er færdigbygget

Miljømyndighed	kontaktes på telefon	1-1-2	dag eller nat.
Falck	kontaktes på telefon	70 10 20 30	dag eller nat.
Brandvæsen	kontaktes på telefon	1-1-2	dag og nat.
Lægevagt	kontaktes på telefon	70 11 31 31	dag eller nat.
Tandlægevagt	kontaktes på telefon	86 69 44 44	dag eller nat.
Landbocenteret	kontaktes på telefon	87 28 18 00	dag eller nat.
Dyrlæge	kontaktes på telefon	98 51 29 88	dag eller nat.
Foderstofforretning	kontaktes på telefon	86 69 60 55	dag eller nat.
Elektriker	kontaktes på telefon	86 69 40 99	dag eller nat.
Smeden	kontaktes på telefon	86 69 61 22	dag eller nat.
VVS	kontaktes på telefon	86 69 61 22	dag eller nat.
Ventilationsfirma	kontaktes på telefon	72 17 55 55	dag eller nat.

Brand og evakueringsinstruks

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet - RING 112 - oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra

Hvad der er sket og at det er en gårdbrand
Er der tilskadekomne - hvor mange -
Er dyrene kommet ud - art og antal der evt. er fanget

Kontakt ejeren Carsten Jensen på tlf. 20 16 49 22

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriale er angivet på oversigtskortet.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden - forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsnet og udlever denne mappe sammen med kortmateriale.

Oplys endvidere:

Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er kommet i sikkerhed.

Hvor det brænder

Brandens omfang

Hvor der adgangsveje

På ejendommen findes følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Der forefindes ildslukkere ved udgange samt i teknikrum.

Vand.

Overløb af gylle instruks

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletank - RING 112

Oplys:

Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra

Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren Carsten Jensen på tlf. 20 16 49 22

Kontakt miljømyndighederne ved tlf 87 25 25 25

Fra gyllebeholder svagt fald mod nord væk fra bygninger - der er ingen drænbrønde, vandboring og sivedræn. Kontakt Risgård - tlf. 86 69 61 22 - få fat i gummiged og lave dæmning så udslippet begrænses til et minimalt areal.

Modtag brandvæsnet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Kemikalie og oliespild instruks

Der forefindes ikke kemikalier og olie på ejendommen.

Ved større overløb af mælk, kemikalier og olie - RING 112 - oplys:

Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren... på tlf....

Kontakt miljømyndighederne ved tlf....

Forsøg opdæmning for at undgå, at det løber til drænbrønd placeret... (se bilag X).
Opdæmning kan evt. fortages med jord, halmballer ol. Afhængig af mængden og art. Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe...

Hvis mælk, kemikalier eller olie er løbet i vandløbet vil det påvirke... dambrug på...

Kontakt dambruger... på tlf.... eller
Medhjælper/fodermester... på tlf. ...

Modtag brandvæsnet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen.

...
...
...

I...samt i kemikalierummet findes der savsmuldspakker og kattegrus der kan benyttes til at opsuge spildte væsker.

Stophaner / hovedafbrydere

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand: Foderlade

Hovedhanen sidder ved...

I... -stald sidder stophanen ved...

I... -stald sidder stophanen ved...

I... -stald sidder stophanen ved...

I... -stald sidder stophanen ved...

I... -stald sidder stophanen ved...

Elektricitet: Foderlade

Hovedafbryderen sidder ved...

EI-tavlesidder ved...

Nye... ampere sikringer opbevares i...

Nye... ampere sikringer opbevares i...

Nye... ampere sikringer opbevares i...

Der bruges automatsikringer og afbrydere sidder i foderlade.

Afbrydere til ... sidder ved...

Afbrydere til ... sidder ved...

Afbrydere til ... sidder ved...

Afbrydere til ... sidder ved...

Strømsvigt instruks

Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller af der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring til Skals Installation - 86 69 40 99 og forhør om varigheden af udfaldet.

Eventuel iværksæt opstart af nødstrømsgenerator.

Transport af bekæmpelsesmidler

Der forefindes ikke bekæmpelsesmidler på ejendommen

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport vært sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (eks. En køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved uheld.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

Meget giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængelige for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.